

Memorie van antwoord 56/09 D

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 20 november 2009

Onderwerp

Begroting 2010, inclusief najaarsbrief

's-Hertogenbosch

Datum

30 oktober 2009

DIS-nummer

1598587

Directie

Middelen

Bijlage(n)

5

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Aanleiding

Bij de behandeling van de begroting 2010 in de statenvergadering van 23 oktober jl. is door uw Staten - naar aanleiding van de door de fractie van CU/SGP ingebrachte (concept)motie - gevraagd de 'meetlat' toe te passen op de door ons college voorgestelde ombuigingen en u hierover voorafgaand aan de commissievergaderingen begin november te informeren.

Tijdens de discussie in uw Staten bleek tevens dat er bij uw Staten behoefte is aan meer inzicht in de mate waarin de beschikbare middelen de komende jaren verplicht zijn. Met deze informatie bent u beter in staat verschillende doelstellingen tegen elkaar af te wegen en bijvoorbeeld dekking aan te geven voor (een deel van) het nog ongedekte deel van het Waterplan.

Tenslotte heeft een aantal partijen aangegeven zich zorgen te maken over de ontwikkeling van de algemene reserve in relatie tot de risicopositie van de provincie.

In deze Memorie van Antwoord en de daarbij behorende bijlagen gaan wij op deze zaken nader in.

1. Context huidige voorstellen

Alvorens in te gaan op de hiervoor genoemde toezeggingen en vragen, willen wij de bredere context schetsen van de voorstellen zoals wij die in de Najaarsbrief hebben gedaan.

De discussie over de rol en positie van provincies, de onzekere financiële positie als gevolg van de korting op en de herverdeling van het provinciefonds en de kerntakendiscussie zijn drie ontwikkelingen die sterk gerelateerd zijn en die wij daarom in samenhang willen oppakken.

In dit kader hebben wij in de Najaarsbrief voorgesteld een beleidsvisie te formuleren die in de eerste helft van volgend jaar vastgesteld kan worden. Zoals toegezegd tijdens de algemene beschouwingen, zullen wij u op korte termijn

een notitie voorleggen waarin het proces van totstandkoming van deze beleidsvisie nader is uitgewerkt en waarin tevens is aangegeven op welke wijze wij uw Staten en de Brabantse samenleving hierbij zullen betrekken. Hierin zullen wij ook aangegeven op welke wijze hierbij gebruik zullen maken van alle reeds bestaande beleidsvisies.

2. 'Ombuigingsvoorstellen' € 40 miljoen

In de Najaarsbrief is op pagina 11 een tabel opgenomen met 'ombuigingsmaatregelen' tot een bedrag van € 40 miljoen.

Dit pakket bestaat met name uit voorstellen waarbij de beleidsuitvoering in de begroting gepland staat vóór eind 2011, maar waarbij een reëel risico bestaat dat die niet tijdig kunnen worden gerealiseerd en waarbij nog geen harde juridische verplichtingen zijn aangegaan. Daarnaast zijn de balansposten onder de loep genomen.

Hoewel wij hierbij de 'meetlat' niet hebben toegepast omdat wij die willen hanteren in combinatie met de middellange termijn beleidsvisie, hebben wij het ombuigingspakket dusdanig samengesteld dat de stimulering van het economisch herstel niet in het gedrang komt en dat recht wordt gedaan aan de uitgangspunten van de kerntakendiscussie.

3. Mate van verplichting autonome middelen

Om op een weloverwogen wijze te kunnen besluiten overerschikking van middelen, dient naast de insteek vanuit de takendiscussie tevens gekeken te worden naar de mate van verplichting die op deze middelen rust.

Naar aanleiding van uw signaal op dit punt hebben wij in het navolgende aangegeven waar in de begroting sprake kan zijn van heroverweging van de inzet van middelen.

Wij stellen u voor om samen met de werkgroep Verbetering begroting danwel Rekeningcommissie te bezien op welke wijze wij deze uitgangspunten meer structureel in toekomstige begrotingen kunnen vormgeven.

In de begroting zijn de lasten onderverdeeld naar lasten voor wettelijke taken, lasten voor autonome taken, kapitaallasten en apparaatslasten zoals per programma in kleur is aangegeven.

De heroverweging van de middeleninzet spitst zich toe op de inzet van autonome middelen die in de categorie 'beleidsmatig gereserveerd' vallen, dat wil zeggen nog niet juridisch verplicht en/of bestuurlijk gebonden¹.

1 De volgende definities/uitgangspunten zijn gehanteerd:

- juridisch verplicht;
 - o publiek of privaatrechtelijke overeenkomst met vastgestelde bedragen;
 - o subsidieplafonds;
 - o structurele subsidies;
- bestuurlijk gebonden;
 - o convenanten (zonder vastgestelde bedragen);
 - o intentieovereenkomsten (zonder vastgestelde bedragen);
- beleidsmatig gereserveerd;
 - o al het overige.

Kapitaallasten en apparaatslasten worden daarbij buiten beschouwing gelaten, omdat deze afgeleid zijn van en gekoppeld zijn aan beleidsactiviteiten. Wij hebben in eerste instantie de heroverwegingsruimte in de categorie ‘beleidsmatig gereserveerd’ in beeld gebracht omdat in deze categorie de grootste flexibiliteit zit. In de categorie ‘juridisch verplicht’ zit geen flexibiliteit. De categorie ‘bestuurlijk gebonden’ zit daar tussen in.

Voor uw informatie hebben wij een en ander gepresenteerd in een drietal bijlagen. In bijlage I hebben wij een overzicht gegeven van middelen 2010 en 2011 (excl. en incl. Najaarsbrief) gecategoriseerd naar wettelijk, autonoom en overig (kapitaal- en apparaatslasten).

In bijlage II hebben wij vervolgens per productgroep aangegeven of en in hoeverre de in 2010 en 2011 beschikbare autonome middelen (incl. Najaarsbrief) ‘juridisch verplicht’, ‘bestuurlijk gebonden’ of ‘beleidsmatig gereserveerd’ zijn. Uw heroverwegingsruimte zit met name in de categorie ‘beleidsmatig gereserveerd’.

In bijlage III hebben wij aangegeven welke activiteiten cq. prestaties onder de categorie ‘beleidsmatig gereserveerd’ vallen en mogelijk onder druk komen te staan cq. komen te vervallen indien besloten wordt tot een alternatieve inzet van deze middelen. Gebruikt zijn de begrotingscijfers 2010 en 2011 inclusief doorwerking van de Najaarsbrief.

4. Ontwikkeling reservepositie

Tijdens de algemene beschouwingen is aangegeven dat in de begroting zichtbaar wordt dat de reservepositie van de provincie sterk terugloopt. Uw zorgen op dit punt delen wij. Bij het opstellen van de begroting 2010 en de Najaarsbrief is hier nadrukkelijk naar gekeken. In het onderstaande lichten wij dit nader toe.

Het verloopoverzicht van de reserves geeft (inclusief Najaarsbrief) samengevat het volgende beeld:

Begroting inclusief NJB	Bedragen x € 1 miljoen				
	01-01-10	01-01-11	01-01-12	01-01-13	31-12-13
Algemene reserve	385,9	308,7	192,7	160,3	129,6
Bestemmingsreserves	424,7	338,5	269,1	264,7	260,6
	810,6	647,2	461,9	425,1	390,2

In bijlage IV is het volledige overzicht verloop reserves (incl. Najaarsbrief) opgenomen.

Algemene reserve (bijlagenboek begroting 2010 blz. 109-112).

De algemene reserve (AR) zoals opgenomen in de begroting 2010 bestaat uit acht componenten, zie hiervoor ook bijlage IV en V.

Hoewel uit de cijfers lijkt dat de algemene reserve afneemt, is dat per saldo niet het geval. Componenten als het genormeerd deel en de risicoreserve blijven in stand of groeien zelfs. De afname op het totaal wordt met name veroorzaakt door de componenten voorfinanciering en fonds regionale structuurversterking.

De component voorfinanciering laat een negatief saldo zien. Dit komt doordat sloopkosten bij de verplaatsing intensieve veehouderij met ingang van jaarrekening 2007 niet als activa op de balans zijn verantwoord, maar ten laste van de algemene reserve via exploitatie zijn gebracht. In meerjarenperspectief is er sprake van een verevening in verband met vervallen kapitaallasten die ten gunste komen van de algemene reserve. Deze herziene werkwijze vindt zijn basis in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

De component fonds regionale structuurversterking loopt op termijn negatief, rekening houdend met het geplande beroep op dit fonds. In het kader van 'Samen investeren' (B5 en West Brabant) is gekozen voor een methodiek van overprogrammeren; dit vanwege de verwachting dat niet alle geplande uitvoering ook binnen de daartoe gestelde regels kan worden uitgevoerd. De overprogrammering is terug te zien in het negatief lopen van voornoemde component. Tegenover dit negatief lopen wordt in de Najaarsbrief voorgesteld de risicoreserve op te hogen met 50% van de overprogrammering (oftewel € 44 mln).

Feitelijk teren wij niet in op de algemene reserve. Wat wel zo is, is dat het risicoprofiel stijgt. De omvang van de algemene reserve is in evenwicht gebracht met dit risicoprofiel. Als onderdeel van ons financieel beleid sturen wij op deze parameter.

Bestemmingsreserves (begrotingsboekwerk 2010 blz. 287-289).

Bij de Voorjaarsnota 2009 zijn de bestedingsplannen voor de bestemmingsreserves geactualiseerd en door PS geaccordeerd. De in de begroting 2010 opgenomen cijfers met betrekking tot de bestemmingsreserves zijn gebaseerd op die geactualiseerde bestedingsplannen.

In deze bestedingsplannen hebben wij uitvoering gegeven aan de opdracht, mede voortkomend uit de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer in haar rapporten ten aanzien van reserves en voorzieningen en ten aanzien van onderbesteding om in te zetten op een voortvarende uitvoering.

Consequentie van deze lijn is dat het totaal van de bestemmingsreserves afneemt.

In aansluiting op de vraag naar de eventuele schuifruimte in de exploitatiebegroting (wat is niet juridisch of bestuurlijk verplicht) is ook voor de reserves in beeld gebracht wat de mogelijkheden zijn om die reserves anders aan te wenden gelet op de nog niet verplichte middelen die bij de geraamde bestedingen van die reserves horen. Daarbij is uitgegaan van de stand per 1 januari 2010 (inclusief consequenties zoals opgenomen in Najaarsbrief). Dit is weergegeven in bijlage V.

In aanvulling op bijlage V kan nog het volgende worden opgemerkt.

In de najaarsbrief is aangegeven (p 44) dat na 2012 de Reserve Brabant 2050 zijn (huidige) functie verliest en in principe kan worden opgeheven; de jaarlijkse toevoeging van € 6,8 mln valt dan m.i.v. 2014 vrij ten gunste van de algemene middelen. Deze middelen zijn daarmee vrij beschikbaar voor aanwending.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. W.G.H.M. Rutten

Auteur:

N.J. Sluiter, (073) 681 2187

F.G.A. van Dam, (073) 680 8742

J.B.A.M. Eppenhof, (073) 680 8453

H.J. van Staveren, (073) 681 2607

B.P. Schemmekes, (073) 681 20 58

Bijgevoegd treft u de volgende bijlagen aan:

- I Overzicht middelen 2010 en 2011 (excl. en incl. Najaarsbrief)
gecategoriseerd naar wettelijk, autonoom en overig (kapitaal- en
apparaatslasten)
- II Overzicht van autonome middelen 2010 en 2011 (incl. Najaarsbrief)
gecategoriseerd naar juridisch verplicht, bestuurlijk gebonden en
beleidsmatig gereserveerd
- III Overzicht van middelen binnen de categorie 'beleidsmatig
gereserveerd' waarin per productgroep is aangegeven welke activiteiten
cq. beleidsprestaties het betreft
- IV Overzicht verloop Reserves (incl. Najaarsbrief)
- V Overzicht Reserves (incl. Najaarsbrief) gecategoriseerd naar juridisch
verplicht, bestuurlijk gebonden en beleidsmatig gereserveerd waarin
per reserve is aangegeven welke activiteiten cq. beleidsprestaties het
betreft